

הוא מביא ראיות מהבקר אור⁵⁶, שאחר שהוא סמור לבקר⁵⁷ נראה לו שהאור הוא יומם. והדחיה הייתה באלו שאין האור הזה על כונת יום אלא על האיר הבקר מלשון אורה ממש, והראיה שאינו שם דבר כמו כו' מוקור⁵⁸ אלא בקר אור שהוא לשון עבר⁵⁹, כמו לדאמ' צפרא נهر, וכאטור (ה)בקר הוא כמו כו' אמר וכחairs הבקר. וכן הוא מביא ראייה מוקרא אליהם לאור יום⁶¹, שנראה לו שפטוק זה כונתו על קריית השם, כמו ויקרא אליהם לרקע שמים⁶², שם האור קרא יום, ואם כן היום כמו כו' יקרא בשם אור. והדחיה הייתה תחלה, למPAIR ובא קראו יום, שאין כונת הפסוק על קריית השם אלא לומי' שמתחלת וריחת האור קרו' יום, ואחר כך אמרו דקירה רחמנא (על נהורה)⁶³ [לנהורה] פקידיה (על) אמץותא דיממא, שאין הכוונה על קריית השם אלא קרא לו לתפקידו על השם. וכן הוא מביא ראייה מלאור יום יקום רוצח⁶⁴, שנראה לו שהוא יום מדקמי' ובלייה יהי גנוב⁶⁴, שהיום הוא הפך הלילה. וכן הוא מביא ראייה מיקו לאור ואין⁶⁵, שאחר שאמי' יחשכו כוכבי נשבו יקו לאור נראה שיקו לאור הוא יום, שהיה עולה בדעתו שיקו הוא על נשפו, כלומי' שיקות הלילה ליום. והיתה הדחיה איוב הוא דקה ליט למוליה וכו', ככלומר שיקו הוא חזר על עצמו, שקהל את עצמו שיחשכו כוכבי נשפו ויקו לראות אור ולא ימצא, וכיון שעל עצמו הוא אומ' אין המשמעות של אור יום אלא אור ממש⁶⁶. [ומסקין]⁶⁷ מולילה אור בעדני⁶⁸, אלמא אור יממא הוא⁶⁹. כמו שאמרנו שהיום הוא הפך הלילה. והיתה הדחיה שלא על לילה ממש קאמי' אלא על עולם הזה שדומה ללילה כאלו אמר חסר ההואר הוא ממשמע[ן].

ורב היהודה הוא אומי' שלא מצינו יום שנקרה אור, אלא שיש מקומות שקורא הלילה בלשון אור בדרך צחות. והביא ראייה מהללותו כל כוכבי אור⁷⁰, שנראה שהוא/cal אמר כל כוכבי לילה, שהכוכבים בלילה הם נראין ברקיע. ודחו אותו שאין זה אלא לשון אורה, והקמ"ל דור כוכבים נמי אור הוא לעניין נorder מן האורה.

ב, ב. [מאמתי ארבעה עשר אמור בעשיית מלאכה. פרש"י ז' זיל]² במקומות שלא נהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים.³ ויש לפרש דהני תנאי סבירא להו שרבעה עשר אסור הוא בכל מקום⁴, כדאמריו' בפר' מקום שנהנו⁵ מדקמי' ר' מאיר מנהגא מכל דרי' יהודה איסורה קאמי', שאם אתה אומ' שר' אלעור בן יעקב אינו אסור אלא במקום שלא נהגו לעשות והוא מודה שמן הדין אינו אסור אלא מחזות ולמעלה, דקמי' היכן מצינו יום שמקצתו אסור בעשיית מלאכה ומकצתו מותר הוא עצמו יוכיח.⁶ ואיפשר דרי' אליעזר בן

ועי' בגמ' שלמה שבכ"י ל' כאן ובדף ח' ב' הגי': מקום שאין מכניםין לו. 56 בראשית סיד' ג'. ונר' שחרר כאן: ומזכיר בוקר. שם"ב כ"ג ד'. 57 עי' מ"ש רשי' בד"ה הבוקר אור וד"ה וכאטור בוקר. 58 כתע"ז בכת"י וראשונים (אור בוקר, ר' דק"ס הע' ב'), ולפנינו הואר בוקר. 59 השווה פפי' ריש"ט לבראשית שם. 60 עם בכל"ם. 61 בראשית א' ח'. 62 שם ח'. 63 המלא נהורה מסומנת בסימני מחק. 64 איוב כ"ד י"ד. 65 שם ג' ח'. 66 שלא כפירוש רש"י בד"ה לנהורא: יקו לאור, יקו שיאיר. 67 כ"ג להשלם. בכתב היד מתחליל כאן לדבר חדש. 68 תהלי' קליש' י"א. 69 בכתה"י מוחוק וכ"ג להשלים. 70 תהלי' קמ"ח ב'.

1 ד"ה אסור. 2 בכתב היד מוחוק. 3 לשון רש"י: במקומות שנהגו בו לנהורג אסור. 4 בתוס' ד"ה מאימתי: לכך נהראה דבר אסור ודאי פלגי' ובעיל. וכן בשא"ר. ועי' לקמן נ"ה זאת. ורבינו נהראה שפרש, וזהו תנאי סיל' שי"ז צריך להיות אסור בכל מקום. שהחותסתה אליבא דבini גליל היא שנואה, ובני גליל טוביים שי"ז אסור בכל מקום ובני יהודה עברים על האיסור. עי' לקמן שם בפ"י ר"ח: גירסה דמתיבתא וכו'. ועי' הע' 6. 5 שם. 6 ממשע שם

יעקב לא אמר אלא במקומות שלא נהגו לעשותו, והאי דלא אמר העצמו יוכיה מפני שהוא אסור בעצמן רצוי לעשותו יום טוב,⁷ וכיון שכן אין אפשר שיהא להם מקצתו אסור שנהגו מותר שלא מציינו יום וכיו', שמה שאסור מחזות ולמעלה מהן הדין אינו שייא הום ומקצתו מותר שלא מציינו יום וכיו', אסנור בעשיות מלוכה אלא שאסרו.⁸ מלבדה בשעת שחיתם בפקח, כמו שאסרו בירושו,⁹ אסנור בעשיות מלוכה אלא שאסרו.⁸

אינו בדין שהוא קרבן של אדם קרב והוא עוסק במלاكتו¹⁰
אלא ליריך ביום מא גופה היכא אשכחן¹¹ דפלגוי רבן¹². בלילה אשכחן דפלגי כייה

¹³ רבנן ור' אלעזר בר' שמעון, ¹⁴ אלא לר' אליעזר בן יעקב בר' סבירא ליה.¹⁵

ג. א. אלמל אוור אורתא הווא ש"מ. הטעם שרבו בסוגיא ראיות בתר ראיות¹ שאור אורתא הווא, מפni שרצו להוכיח תחלה שיש לנו אוור שמשמעו ליליה דברי רב יהודה ולא דברי רב הונא שהוא אומ' שהאור הוא לעולם על משמעותנו. ועודין אין קושיא על רב הונא, שאם מצאנו במקום אחד שהוא מכנה את הليلה בלשון אוור אין לנו לומר כן בכל מקום ולהניח משמעותו הפשט, ולפיכך הם מביאים את כלן לומר שכך אתה מוצא את כלן. ולא היה הוכחה שלם עד שהביא לו תנינ דבי ר' ישמעאל² דקנתנו לילי ארבעה עשר, שהביאו מן העניין בעצמו ואין צרך לדון אותו מקום אחר. ולמ�עה שהביאו מדברי ר' יהודה שאמי בודקין אוור ארבעה עשר אעפ' שהוא בעניין עצמו, אפשר שדברי ר' יודוה הם ואין חכמים מודדים לנו, שר' יהודה הוא שאם' אוור ארבעה עשר ובארבעה עשר שחרית שהוא מורה על אוור שהוא לילת, אבל דברי חכמים לא בדק אוור ארבעה עשר יבדוק באربعה עשר ולא אמרו שחרית כפי הגראן הנקוגה³ ואפשר שהייתה אוור על עמוד השער⁴, ל"ש.

[לישגא מעליא הוא דנקט וכדר' יהושע בן לוי]⁵ וכו'. לא שיהא לשון לילה מגונה כאותו של ר' יהושע בן לוי, אלא מלשון מגונה שהרתק ר' יהושע בן לוי לממנו שראוי לומר הלשון המעליה, ולילאה אינו לשון מעולה בתחילת המסתה ממש דכתיב]⁶ פתח דבריך יאיר.⁷

[שהרי עוקם הפתוו שמנה אותיות]⁵ וכו'. ואעפ' שהזוכר הכתו הרבת טמאים בתורה לא הוכרים אלא להלכותיהם, וזהו דרכו שיגנה אותם בלשונו בענין שatz תשקצנו.⁸ ואיש אשר לא היה מהדור⁹ אעפ' שהזוכרו להלכוינו איננו גוזר בו טומאה באותו הלשון אלא

נפרש דבאיסור פליגי איזן מקום לקושיא זו. אך עי' בח' הר"ן שהפסים לפ"י ר"י שבאים פליגוי, ואעפ"כ הקשה (בד"ה היכין) לראב"י מעובי פשחים אחר חצות דמתסר לכלי עಲמא אפ"י הילא דליך מאהגה. ולהנ"ל דבריו ריבינו נוכנום, שדברי ראב"י אמרוים בשיטת בני גליל הוסברים שיש לאסור יומם ייד בכל מקום ובני יהודה טועים בהלהבה זו ואין מבאים מהם ראייה. 7 שמה שם אסורים בעשיית מלאכה הוא מוצאה מקבלת היום עליהם בתורת יו"ט, ואין יו"ט לחזאיון. 8 וע' ל�מן נ' ב' הע' 6 והע' 18. 9 פ"ד ה"א, דף כ"ה א'. 10 ריבינו מקיים פירש"י אבל לא דין בקשות התום עלייו, ועי' באחרונים מש"כ לישוב. וכבר העירו שמהותסתה פ"ג ראייה לפירש"י, שהסתפק (היר"ג): מאיימת ארבעה עשר אסור וכו' נראה שהוא דבוקה לרישא (הי"ב), במקום שנגאו. 11 כי"מ ועדו, ולפנינו: אלא לדידך הילא אשכחנה יממא גופיה. 12 לפנינו: דפליגי ביה רבנן. 13 כי" ריבינו: דברי רבי אלעוז בר' שמעון אומר וכו', וכ"ה בתעניית י"ב ס"ע א' ובכ"י כאן. ור' גוסח

הdfsos. 14 = כרבי. 15 עיי' הרן ד"ה היכן.
 1 התיבות „כתר ראות“ תלויות בין השיטין. 2 גג' כי"ש כאן, וכ"ה להלן ז' ב' בכ"י
 ובבדפס, ולפנינו כאן בדפס ובראשונים: דבר שמואל. ועי' בהגות מלא הרווחים ובואר חדש.
 3 עיי' להלן י' ב' ד"ה וחכמים. 4 ועי' מ"ש בוה במהר"ם חלאות, ב' ב' ד"ה אלמא.
 5 בכתב היד מוחק. 6 תחל' קי"ט ק"ל. 7 וכ"פ במסור כאן, והראב"ד בהשגתוי
 הקשה עלייו ע"ב, ועי' ברן ומאירי. 8 בדבר ז' כי'. וכן במסורי (ס"ה לעולם): ולא
 עוד אלא שבאסטרון ראי להוציאו בלשון שאין של כבוד להbabim. 9 דברים כ"ג י"א.